

 2-24.02.2021 r.

Temat: Mowa zależna i mowa niezależna – KNO.

Przesłane materiały dydaktyczne. Powodzenia! 😊

Uczeń:

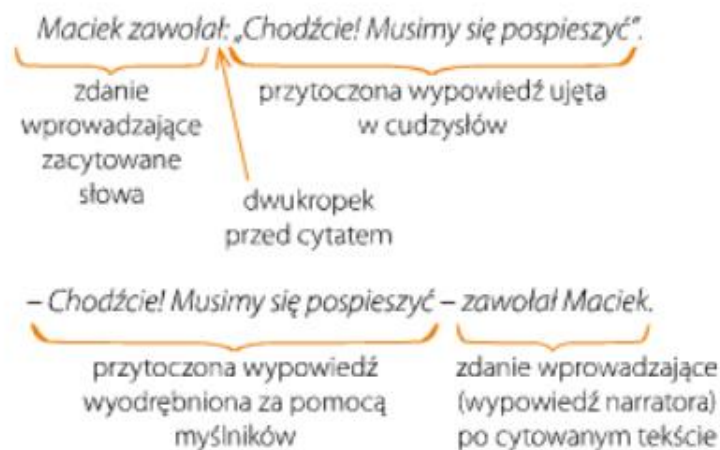
- ✓ wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną,
- ✓ wskazuje w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną,
- ✓ przekształca dowolny dialog na mowę zależną,
- ✓ stosuje w zapisie dialogu poprawną interpunkcję,
- ✓ redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej,
- ✓ przekształca wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie.

✉ Nowa wiadomość

Na co dzień w rozmowach, wiadomościach tekstowych przywołujemy wypowiedzi innych osób. Czynimy to na dwa sposoby – w mowie niezależnej lub zależnej.

Mowa niezależna to dosłowne przytoczenie czyjejs wypowiedzi. Zapisuje się ją w formie cytatu ujętego w cudzysłów lub dialogu wyodrębnionego za pomocą myślników (tzw. pauz dialogowych).

Przykłady:

Mowa zależna to przywołanie czyjejs wypowiedzi własnymi słowami. W mowie zależnej przytoczone słowa stają się fragmentem naszej wypowiedzi, która przyjmuje kształt zdania złożonego podrzędnie.

Przykłady:

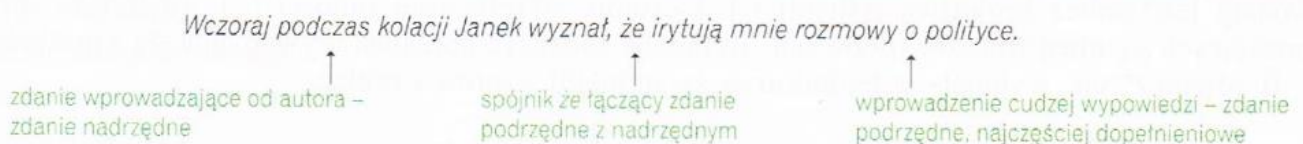

Mowa niezależna i mowa zależna

Mowa niezależna – dosłowne przytoczenie cudzej wypowiedzi, wierne cytowanie kogoś. Mowę niezależną stosuje się w dialogach i cytatach.

Mowa zależna – w miarę wierne zrelacjonowanie czyichś słów bez dosłownego ich przytaczania. W mowie zależnej przywołane słowa innej osoby stają się **zdaniem podrzędnym**, które łączy się ze zdaniem wprowadzającym – nadrzędnym za pomocą spójnika *że, żeby, aby, by*, partykuły (np. *czy*) lub zaimka (np. *który, jaki, ile, kto, co*).

Ćwiczenie do przepisania do zeszytu przedmiotowego:

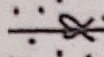
MOWA ZALEŻNA	MOWA NIEZALEŻNA
Jacek przyznał: „ <u>Mnie</u> też przyszedł do głowy podobny pomysł”.	?
?	Mama zapytała, <u>czy</u> Agnieszka zaplanuje <u>ich</u> tegoroczne wakacje.
Nie <u>przeszkadzaj</u> bratu – zwrócił się do Antka tata.	?

MOHA NIEZALEZNA

Dostępne przytoczenie
cudzych lub własnych
słów.

Składa się ze sformu-
lowania informującego
o przytoczeniu
hipotezy oraz dostawie-
go przytoczenia wyroczni.

Wyowiedzenia zapisywane
w formie dialogu lub
wymowy je w cudzy-
m soku.

MOHA ZALEZNA

Niedostępne przy-
toczenie cudzych
lub własnych
słów.

Wyowiedzi jest przyba-
czana za pomocą
słownia podrzędnego.

Składa się ze słownia głównego
(w którym występuje czasownik
mających wymodzi mianem)
i ze słownia podrzędnego (w
którym przytoczenie soku niepozna
nie jest oddzielone od wyroczni i soku)
BRYNKAŁY, FETE, POLSKI

Sposoby przytaczania cudzych wypowiedzi

W tekstach literackich pojawia się bogaty zbiór formułek słownych i zapisów, które są związane z mówieniem o mówieniu. Są to cytaty, przytoczenia słów wypowiedzianych przez kogoś lub przez bohaterów tekstów literackich oraz słowa nazywające mówienie (tzw. czasowniki mówienia – np. „rzekł”, „dodał”, „powiedział”, „zapytał”), a także utarte połączenia słowne (np. „odrzekł z przekąsem”, „w krótkich słowach przedstawił” itp.).

Wypowiedzi można przytaczać bezpośrednio, nie zmieniając ich treści. Najczęściej pojawiają się wtedy w cudzysłowie po dwukropku albo też w tekstach dialogowych. Wówczas wypowiedzi są zapisane jako następujące po sobie dialogi (inaczej – repliki). Przy każdej takiej wypowiedzi może się pojawiać dodatkowy komentarz nazywający mówienie. W tekstach literackich należy on do narratora. Taki sposób komponowania wypowiedzi w tekstach nazywamy **mową niezależną**.

Cudze wypowiedzi można także komentować lub przekształcać w taki sposób, aby wplatały się w tekst osoby piszącej. Służy do tego inny sposób zapisu – **mowa zależna**, w której cudza wypowiedź nie jest już wiernym cytatem, ale fragmentem włączonym do tekstu autora.

Jak zapisać wypowiedzi w tekście?

bezpośrednio (mowa niezależna)	pośrednio (mowa zależna)
wypowiedź + formuły tekstowe nazywające mówienie	formułki nazywające mówienie + parafrazy wypowiedzi
– <i>Jutro nasz sklep będzie nieczynny</i> – powiedział sprzedawca.	<i>Sprzedawca powiedział, że jutro nasz sklep będzie nieczynny.</i>

Ćwiczenie 1

Przekształć poniższe wypowiedzi według wskazanego wzoru (mowa niezależna > mowa zależna).

- Jutro w całym kraju opady śniegu z deszczem – poinformowała telewidzów spikerka prognozy pogody.

- Która godzina? – spytał tata.

- Już prawie południe – odpowiedział mu sąsiad.

Nagle do pokoju przybiegła moja siostra z wielką nowiną: „Jutro wyjeżdżamy na wczasy!”.

Ćwiczenie 2

Przekształć poniższe wypowiedzi według wskazanego wzoru (mowa zależna > mowa niezależna).

- Nasza sąsiadka skarżyła się, że nie mogła kupić świeżego chleba.
- Dziennikarka podała wiadomość, że w przyszłym tygodniu odbędzie się konkurs.
- Podróżny spytał, ile kosztuje bilet. Kasjerka odpowiedziała mu, że to zależy, czy jedzie pociągiem osobowym, czy pospiesznym.